

Harku valla kaunima kodu konkurss on alanud •
Vallavanema vastuvõtt tublidele koolilastele • Harjumaa laulu- ja tantsupidu algab!

HARKU VALLA TEATAJA

Trükiarv 7700

NELJAPÄEV, 6. JUUNI 2024

www.harku.ee

Harku valla külade nädal tuleb sel suvel teisiti – festivalina neljal nädalavahetusel

Harku valla Avatud külade festival 2024 toimub 27. juulist 19. augustini. Küsisin Avatud külade festivali projektijuhilt Kristiina Adamsonilt, mis ja miks on sellel suvel külapäevadel teisiti kui varasematel suvedel.

Harku valla Avatud külade nädalast on kujunenud kesksuvine traditsioon ja inimesed ootavad, millal avanevad külavärvad, toimuvad matkad ja kontserdid oma kodu lähedal. Saadakse kokku külapäevadel ja kodukohvikutes, tutvutakse naabritega ja avastatakse paigalugusid.

Kristiina Adamson, mis vallaelanikke ja külalisi Harku valla Avatud külade festivalil ees ootab?

Alustame Avatud külade festivaliga samal ajal nagu eelmistel aastatel, juuli lõpus, aga üritused pole koondatud ühte nädalasse nagu varem, vaid külapäevad ja kodukohvikud avanevad neljal nädalavahetusel.

Külapäevadest on saanud Avatud külade festival, mis avab sellel aastal meie rikkust, miks ja kuidas on paljud inimesed Harku valla elama tulnud. Tuues kaasa oma kultuurilise rikkuse, jättes jälje kohaliku kogukonda. Sellest inspireerituna on tänavune teema "suvitajad". Uurime oma külates ja külapäevadel suvitamise ajalugu ja tänapäeva, jutustame ja kogume lugusid suvitamiskogemustest vanadel ja uutel aegadel. Tutvume valla loodus- ja kultuuririkkustega. Jutustame lugusid, milline on olnud suvitamine ühes või teises külas. Mõnes külas on olnud näiteks suvitusmõis, teistes suvilarajoonid või on külas parimad seenekohad.

Põnevusi lisavad inimesed, kes alles siia elama asunud, aga toovad oma looga kultuurilisi mõjutusi. Olgu selleks meie keskel elav Ukraina kogukond või inimesed, kes siia kolunud mujalt maailmast.

Teine fookusteema, mille sooviksin kindlasti esile tuua, et kogu festivali ajal toimuvad elanikkonnakaitse- lised tegevused ehk et külapäevadel on väljas päästemeti, vabatahtliku pääste, naiskodukaitse või elanikkonnakaitse seltsi esindajad. Kuidas kogukondades kriisidega teadlikult toime tulla on muutunud teemaks, millele iga päev mõeldakse.

Miks külapäevade formaat muutus?

Formaadi muutuse üle on arutletud juba aastaid, tugev toetus sellele formaadile oli kodukohvikute pidajatelt, kes soovisid olla avatud just nädalavahetusel ja võimalusel kaks päeva.

Külapäevade jagamine kuuajaliseks festivaliks toob nii sisulisi kui ka vormilisi muutusi. Vormimuutus tõi ka nimemuutuse ja Harku valla Avatud külade nädalast sai Harku valla Avatud külade festival.

Kuidas teised külapäevade ürituste eestvedajad selle muutuse vastu võtnud on?

Nädalavahetuste kava on tavaliselt olnud tugevam ja sisukam. Ka pole mõned külad olnud valmis korraldama üritusi nädalavahetusel, kuid sel aastal on kõigil selleks võimalus. Külade esindajatest on kujunenud läbi külade nädala planeerimise ning ühiste rõõmude ja murede üksteist toetav võrgustik.

Mis on need üritused, mida festivali möödunud aastatest kaasa võtate?

Külad loovad oma programmid ise ja festivali osa on need panna mängima ühtse ansamblina, kus igal külal on oma nägu. Näiteks Muraste (auto) kino, kus linastub eelmisel aastal valminud Eesti mängufilm "Vigased pruudid". Tilgu sadama päeva merepäästeõppusele pakkusid möödunud aastal elevust juurde vetelpääste-koerad, loodame et nad osalevad ka tänavu. Meriküla katusekontsert, Kumna mõisa ekskursioon, Vääna

laat ja kontsert, Vääna-Jõesuu kirbuturg ja jooksvõistlused, nimekiri tuleb pikk, igal külal on oma traditsioon.

Festivali start on siis 27. juulil?

Jah, ja lisaks kolm augustikuu nädalavahetust. Avatud külade festivali avavad Vääna-Jõesuu külapäev ja Türisalu külapäev.

Augustikuu esimesel laupäeval-pühapäeval on mõisate päev: 3. augustil toimub külapäev koos "Unustatud mõisatega" Vääna mõisas ja 4. augustil on Kumna küla päev Kumna mõisa hoovis.

Augustikuu teine nädalavahetus on kõige tihedam: 10. augustil on Muraste külapäev, Tilgu sadama päev ja Meriküla külapäev. Teist aastat toimub ka saunaorienteerumine. Saunamaratonile oodatakse saunu ja osalejaid üle kogu Harku valla.

Sadamapäeval saavad lapsed ja täiskasvanud koos treeneritega tutvuda purjetamise saladustega ja teha oma esimese sõidu purjeka roolis või osaleda jahisõidul. Oma varustust ja tehnikat tutvustavad nii Tilgu merepääste selts kui ka Eesti merevägi. Merikülas on traditsiooniline Meriküla külapäev.

Pühapäeval, 11. augustil on Suurupi külapäev ja kodukohvikute päev,

kus peetakse esimest korda Suurupi vanavara ja käsitöö laat, kuhu on plaanitud ka kauplemine antiigi, vintage-kauba, portselani ja tekstiiliga. Eriti ootame merelise ja merest inspireeritud kauba pakkujaid. Toimub ka mänguasjade kirbukas. Avatud on lasteala ja kohal on turvalisust tagavad organisatsioonid, kes tutvustavad oma tegevust. Õhtul loob meeleolu ansambel Kruusi ja perekond Lillepead. Suvitamise olemust aitab lahti mõtestada Valdur Mikita.

Festivali lõpetab taas pikk nädalavahetus. Reedel on Harku aleviku külapäev koostöös Harku raamatukoguga, toimub Harku mõisapargi ekskursioon ja avatakse suvitamise lugu. Laupäeval peetakse Alasniidu pereolümpia, mis varem on olnud eraldi üritus, aga seekord toimub külade festivali raames. Kuna teemist on selle sündmuse väikese juubeliüritusega – pereolümpia toimub 15. korda –, siis on plaanis pidada seda üsna suurejooneliselt.

Laupäeval on ka Harkujärve külapäev, mida korraldab Harkujärve kirik, mis on kohalik kogukonnakeskus. Päeva programmis leiab Teeviku, Ukraina kogukonna, luulet ja laule, ning sportlikke mänge.

Pühapäeval, 18. augustil toimub taas lemmikloomapäev Tabasalus,

mis toob kokku sabalised ja sulelised ning koos Tabasalu Keskuse ja lemmikloomasõber Kertu Jukkumiga planeerime kassinäitust.

Avatud külade festivalile paneb punkti suvelõpu ball, mis toimub Eesti iseseisvuse taastamise eelõhtul, 19. augustil Humalas.

Ühtlasi on festivali ajal piirkonniti avatud kodukohvikud?

Kodukohviku saab avada sellel aastal soovi korral kaheks päevaks, oma kandi külapäevadega samal ajal. Kui palju täpselt kodukohvikuid avatakse, ei oska veel öelda, aga registreerimine on avatud festivali veebilehel.

Kas festivali ajal saab ka aedadesse piiluda?

Loodetavasti tulevad ka avatud aiad, see on hea võimalus oma aeda tutvustada. Samuti julgustame avama nostalgilisi suvilaaedu, tutvustades nii nõukogudeaegset suvituskultuuri.

Küsitlenud Merike Pinn

HARKU VALLA AVATUD KÜLADE FESTIVAL 2024

28. juuli – Vääna-Jõesuu külapäev ja Türisalu külapäev
3. august – Vääna külapäev
4. august – Kumna küla päev
10. august – Muraste külapäev
10. august – Tilgu sadama päev ja Meriküla külapäev. Saunaorienteerumine
11. august – Suurupi külapäev ja kodukohvikute päev
16. august – Harku aleviku külapäev
17. august – Alasniidu pereolümpia ja Harkujärve külapäev
18. august – Lemmikloomapäev
19. august – suvelõpu ball Humalas

Kodukohvikud:

27. ja 28. juuli – Vääna-Jõesuu, Liikva, Viti, Naage ja Türisalu kodukohvikud
3. ja 4. august – Vääna, Vaila, Vahi, Adra, Humala, Kütke, Kumna ja Tutermaa kodukohvikud
10. ja 11. august – Suurupi, Meriküla, Ilmandu, Rannamõisa, Sõrve ja Muraste kodukohvikud
16. ja 18. august – Tabasalu, Tiskre, Harkujärve, Laabi ja Harku aleviku kodukohvikud
19. augusti suvelõpu ballile oodatakse kodukohvikuid toitlustama.

VALLAVOLIKOGUS

Kinnitati majandusaasta aruanne ja võeti vastu kolm planeeringut

Neljapäeval, 30. mail toimus Harku vallavolikogu istung Harku vallas. Istungit juhatas volikogu esimees Erik Sandla.

Kinnitati Harku valla 2023. aasta konsolideeritud majandusaasta aruanne. Konsolideerimisgruppi kuuluvad Harku vallavalitsus, OÜ Strantum, Huvitegevuse ja Noorsootöö SA, SA Väana Mõisakool. Audiitori hinnangul kajastab aastaaruanne kõigis olulistes osades grupi finantsseisundit seisuga 31. detsember 2023.

Volikogu otsustas pikendada Väana seltsiga 31. märtsil 2016 sõlmitud Väana külas asuva külakoja hoone tasuta kasutamise lepingut selle lõppemisest alates veel 10 aastat ning täiendada Tilgu Sadama Jahtklubiga sõlmitud Tilgu sadama kasutamise ja haldamise lepingut.

Võimaliku keskkonnareostuse ärahoidmiseks Liikva ja Sõrve külas eraldati Harku valla 2024. aasta eelarve reservfondist kuni 40 000 eurot keskkonnanaitsekulutuste katteks.

Katkestati Harku valla jäätmehoolduseeskirja muutmise eelnõu lugemine, et eelnõu sõnastust täpsustada.

Ehituse ja planeerimise valdkonnas võeti vastu kolm planeeringut.

Rannamõisa külas Keila metskond 10 maaüksuse osa detailplaneeringuga kavandatakse 178 736 m² suurusel Keila metskond 10 maatulundusmaa sihtotstarbega maaüksusest 1693 m² suurune äri- ja maatulundusmaa (0–30% ärimaa, 30–100% maatulundusmaa) segasihtotstarbega krunt, millele määratakse ehitusõigus mobiilsidemasti ja selle teenindamiseks vajaliku hoone püstitamiseks. Detailplaneeringuga määratakse ärimaa krundile ehitusõigus u 55 m kõrguse mobiilsidemasti ja ühe hoone püstitamiseks, ehitisealuse pinnaga kuni 54 m².

Muraste külas Rehemetsa tee 1a maaüksuse ja lähiala detailplaneeringuga määratakse Rehemetsa tee 1a maaüksuse ehitusõigus mobiilsidemasti ja selle teenindamiseks vajaliku hoone püstitamiseks. Detailplaneeringuga on määratud tootmismaa krundile ehitusõigus u 40 m kõrguse mobiilsidemasti ja kuni kahe hoone (olemasolev veetöötusjaama hoone ja mobiilsidemasti teenindav hoone) püstitamiseks, ehitisealuse pinnaga kuni 135 m² (sh mobiilsidemasti teenindav abihoone kuni 20 m²).

Rannamõisa külas Kõrgemäe tee 10a maaüksuse ja lähiala detailplaneeringuga kavandatakse olemasoleva maatulundusmaa sihtotstarbega Kõrgemäe tee 10a katastriüksuse jagamine üheks elamumaa sihtotstarbega krundiks suurusega 2954 m² ja üheks üldkasutatava maa sihtotstarbega krundiks suurusega 1878 m². Elamumaa krundile, pos nr 1, määratakse ehitusõigus ühe üksikelamu ja ühe abihoone püstitamiseks, ehitisealuse pinnaga kuni 300 m².

Kavandatud üldkasutatava maa sihtotstarbega krunt, millele jääb Proomu allikas, võõrandatakse tasuta omavalitsusele.

Samuti anti ülevaade volikogu istungite vahelisel ajal toimunud.

VALLAMAJA ON AVATUD:

Kallaste 12, Tabasalu

Esmaspäev ja neljapäev 8–18, teisipäev ja kolmapäev 8–16 ning reede 8–14.30

AMETNIK VASTUVÕTUAJAD:

Ametnike vastuvõtt toimub eelregistreerimisega teenistujate telefoni ja e-kirja teel.

Esmaspäev 14–18 ja neljapäev 9–12.30

Vallavanema vastuvõtt tublidele kooliaasta lõpetajatele

Harku valla koolide tublimad kooliaasta lõpetajad ühispidil koos vallavanem Katrin Krause ja abivallavanem Robert Lippiniga. “Soovin, et teil ikka jätkuks tahet õppimiseks, uurimiseks ja avastamiseks,” sõnas vallavanem oma tänukõnes. Foto: Albert Truuväärt

Vallavanem Katrin Krause jätkas aastaid kestnud traditsiooni ja kutsus 24 Harku valla koolide tublimat lõpetajat 29. mail vastuvõtule, et õpilasi tänada ja tunnustada.

Pidulikust üritusest paluti osa võtma tublid noored, kellel on suurepärased saavutused õppetöös ja spordis, tulemuslikult esindanud kooli aineolümpiaadidel ja konkurssidel, olnud aktiivsed koolielus, head toetavad kaaslased ja oma kooli väärtuste kandjad. Tunnustatute seas oli väikesi edukaid etelajaid kui ka neid, kes hoiavad au sees rahvakultuuri ja ajalugu või tegelevad kaunite kunstidega.

Vallavalitsuse poolt tänasid õpilasi tänukirja, väikese kingituse ja lilleõiega vallavanem Katrin Krause ja abivallavanem Robert Lippin.

Pärast tänukirjade üleandmist jäädvustati ühisfotole kõik, kes oma tubli tööga tänukirja ära teeninud olid ning söödi torti. Muusikalist meeleolu pakkusid Marta Lotta Kukk ja Lisete Pall.

TÄNUKIRJA PÄLVISID:

Harkujärve põhikoolist:

Adele Hütt – väga hea õppeedukuse, eeskujuliku käitumise ja Hiiumaa kunstinäitusel osalemise eest
Ferdinand Hunt – hea õppeedukuse, sportlike saavutuste ja kooli eduka esindamise eest Nutisport võistlusel
Mirtel Kiivit – kooliajalehe toimetamise, näidendi kirjutamise ja iseseisva lavastamise ning eeskujuliku käitumise eest

Tabasalu koolist:

Gregor Aavaste – heade õpitulemuste ja kooli eduka esindamise eest matemaatika maakondlikel võistlustel

Mia Pöld – heade õpi- ja muusikatulemuste ning õpilasesinduse asepresidendina kaaslasi innustava tegevuse eest

Rael Vetevool – väga hea õppeedukuse ja kooli eduka esindamise eest maakondlikul eesti keele olümpiaadil saavutades I koha

Ada Szirko – väga hea õppeedukuse ja kooli eduka esindamise eest maakondlikul ajaloo olümpiaadil saavutades I koha

Liisbet Leemets – väga heade õpitulemuste ja tulemusliku koolivälise tegevuse eest

Frank William Kruus – väga heade õpitulemuste ja kooli eduka esindamise eest muusika- ja sporditegevuses

Grete Kiisler – väga hea õppeedukuse ja suurepärase sportlike saavutuste eest kergejõustikus

Väana-Jõesuu koolist:

Merit Teder – väga hea õppeedukuse ja suurepärase sportlike saavutuste eest kooli esindamisel spordivõistlustel

Kaarel Pukk – väga hea õppeedukuse ja aktiivsuse eest klassivälises tegevuses

Muraste koolist:

Uku Laidre – heade õpitulemuste, rahvakultuuri kollektiivide tegevuses kaasa löömise ja kooli eduka esindamise eest Harku valla laululapse konkursil

Daniil Markov – heade keeleõppe tulemuste, õppimisele pühendumise, abivalmi ja eeskujuliku käitumise ning vabariigi aastapäeva aktusel koolis peetud isamaalise kõne eest

Hindrek Vellamäe – aktiivse koolielus osalemise, edukate õpitulemuste ja heaks kooli-kaaslaseks olemise eest

Tabasalu gümnaasiumist:

Rico Praks – väga heade õpitulemuste ja eduka gümnaasiumi esindamise eest olümpiaadidel

Hannah Mänd – väga heade õpitulemuste ja pühendumusega tehtud töö eest gümnaasiumis

Elsbet Helena Kask – väga heade õpitulemuste ja vastutustundliku iseseisva töö eest gümnaasiumis

Väana mõisakoolist:

Simona Liht – Harjumaa matemaatika olümpiaadil II-III koha saavutamise eest ja Känguru 2024 võistlusel suurepärase tulemuste eest kooli esindamisel

Kaisa Karolina Frey – suurepärase keeleõppe tulemuste ja aktiivse kooliellu panustamise eest

Lev Kondratenko – kooli eduka esindamise eest Harjumaa 1.–3.klasside etluskonkursil ja suurepärase tulemuste eest Känguru võistlusel

Tabasalu muusika- ja kunstikoolist:

Konrad Arne Kalm – eduka kooli esindamise eest Loo-de-Eesti muusikakoolide klaveri- ja akordionioõpilaste konkursil ja Eesti muusikakoolide liidu konkursil “Parim noor instrumentalist 2024” üleriigilises finaalis

Karina Pihor – eduka esinemise eest Loo-de-Eesti muusikakoolide plokkföödiõpilaste konkursil ja aktiivse kaasalöömise eest kooli kontserdielul

Maria Vaade – eeskujuliku töösse suhtumise ning heal tasemel ja loovalt tehtud tööde eest koolis. / **HVT**

HARKU VALLA KOOLIDES TOIMUVAD AKTUSED

• Tabasalu gümnaasiumi abituriumi lõpuaktus toimub 21. juunil kell 13 kahe maja vahel õues.

• Tabasalu kooli 9. klasside lõpuaktused toimuvad 21. juunil: 9.a, 9.c ja 9.d klassi aktus kell 11 väikse maja aatriumis, 9.g, 9.h ja 9.v klassi aktus kell 13.30

Meriküla õppehoones ja 9.b, 9.e ja 9.f klassi aktus kell 15.30 väikse maja aatriumis.

1.–8. klasside aktused toimuvad 11. juunil: 1.–5. klasside aktus väikse maja aatriumis kell 9.15–10, 6.–8. klasside aktus väikse maja aatriumis kell 10.30–11.15 ja

Meriküla õppehoone 7.–8. klasside lõpuaktus kell 8.30–9.15.

• Väana mõisakooli lõpuaktus toimub 12. juunil kell 12–14.

• Harkujärve põhikooli aktused on samuti 12. juunil: 2.–5. klassi aktus kell 10–10.45 ja 1. ja 6. klassi aktus kell 12–12.45.

• Väana-Jõesuu kooli aktused toimuvad 12. juunil: 1.–5. klassi aktus kell 9–10 (kogunemine kooli alates 8.15) ja 6. klassi aktus kell 12–13 (kogunemine 11.45).

• Muraste kooli aktused on 12. juunil: 1.–5. klassi aktus kell 10 ja 6. klassi aktus kell 12./ **HVT**

HARKU VALLA TEATAJA

VÄLJAANDJA Harku Vallavalitsus, Kallaste 12, Tabasalu 76901, Harju maakond, tel 600 3848, www.harku.ee

TOIMETUS JA REKLAAM Toimetaja Merike Pinn, tel 505 4894, e-post: vallaleht@harku.ee; merike.pinn@harku.ee

TRÜKK AS Printall **LEVI** Omniva. Kui ajaleht ei ole jõudnud teie postkasti, palume pöörduda tel 661 6616 (E–R 9–20, L, P ja riigipühadel 9–15) või e-kirja teel info@omniva.ee

Vallaleht ilmub iga kuu teisel ja neljandal neljapäeval. Harku Valla Teataja kanne on kahe tööpäeva vältel alates vallalehe ilmumispäevast. Toimetusel on avaldamisel õigus kaastöid lühendada ja redigeerida. Harku Valla Teatajas ilmunud artiklite refereerimine on lubatud vaid toimetuse kirjalikul loal.

Konkurss “Harku valla kaunis kodu” kutsub osalema

Kandidaate ja ettepanekuid “Harku valla kaunis kodu” konkursile saab esitada kuni 30. juulini Harku valla iseteenindusportaalil.

Konkursi eesmärk on välja selgitada ja tunnustada Harku vallas asuvate kinnistute omanikke ja valdajaid kodu haljastuse ja kaunistamisel tehtud töö eest, innustada valla elanikke oma kinnistute hooldamisel ning aidata kaasa Harku valla elukeskkonna kvaliteedi parandamisel.

Konkursil osalevaid objekte hinnatakse kolmes kategoorias: individuaalelamud, korterelamud, ettevõtte ja asutused (sh kauplused ja koolid ning lasteaiaid). Kategooriaid hinnatakse tervikliku üldmulje ja eristatava osa (rõdu, terrass) alusel.

Konkursile esitatud kandidaate hindab komisjon, kuhu kuuluvad abivallavanem Vello Viiburg,

haldusosakonna heakorraspetsialist Sirje Metsmaker, ehitus- ja planeerimisosakonna juhataja Kristiina Ott-Rätsepp, MTÜ Harku Valla Aiaselts liige Liivi Mäekallas ning aianusspetsialist ja ajakirja Maakodu tegevtoimetaja Eva Luigas.

Kandideerimiseks palume esitada kolm-neli fotot kandideerivast objektist, vabas vormis kirjeldus koos põhjendusega, miks just nimetatud objekt väärrib äramärkimist ja kinnistu omaniku kontaktandmed (nimi, aadress, telefon, e-posti aadress). Kui objekti esitaja ei ole kinnistu omanik, on vajalik esitada omaniku nõusolek. Kandidaadiks ei saa esitada kolmel eelneval aastal konkursil esikoha saanud objekte.

Kandidaate ja ettepanekuid saab “Harku valla kaunis kodu” konkursile esitada kuni 30. juulini Harku valla iseteenindusportaalil.

Konkursile esitatud objektid vaadatakse üle 1. augustist 30.

septembrini. Hindamisel kasutatakse ro-palli süsteemi. Hindamiskomisjon lähtub konkursi tulemuste kinnitamisest iga kategooria hindamiskriteeriumitest ja iga komisjoniliikme antud punktide summast, mille alusel koostatakse pingerida.

Hindamiskomisjonil on õigus väärrikate kandidaatide puudumisel vähendada autasustamiseks esitatavate objektide arvu.

Konkursi tulemused avalikustatakse Harku Valla Teatajas, valla veebilehel (www.harku.ee) ja valla Facebookis.

Hindamiskomisjonil on õigus esitada kinnistuomanike nõusolekul Harku valla parimatest oma kandidaadid Harju maakonna konkursile.

Konkursi auhinnafond on 2000 eurot. / HVT

Leinalindid küüditatute mälestuseks

Naiskodukaitjad seovad 83 aastat tagasi küüditatute mälestuseks leinalindid raudteeperroonidele üle Eesti.

14. juunil lehvivad raudteejaamade perroonidel üle Eesti mustad ja valged linnid, mälestamaks enam kui 10 000 inimest, kelle 1941. aasta 14. juunil Nõukogude Liidu okupatsioonivõimud küüditasid.

Naiskodukaitse eestveetava ja kuuendat aastat toimuva vaiksava mälestusürituse fookuses on tänava keskea ületanud mehed, kes oleks võinud olla suurepärase vanaisad, kui ajalugu oleks läinud teisiti. Neid oli ainult 1941. asumisele saadetute hulgas 153 ja vangilaagritesse saadetute hulgas 918, kuid küüditamised ja arreteerimised jätkusid Eestis veel aastakümneid.

Naiskodukaitse esinaine Airi Toomina sõnul lõhuti küüditamistega perekonnad terveteks põlvkondadeks ja selle kuriteo mõju on tunda tänini. “Mälestusüritusega seisame selle eest, et need kuriteod ei ununeks kunagi. Olgu mäletamine meie kaitsetahte üks tugisammastest tänases päevas, kus toetame Ukrainat võitluses oma vabaduse eest. Ajalugu ei tohi korduda!”

Mustvalged leinalindid lehvivad 70 raudteejaamas üle Eesti, kokku 326 laternaposti küljes. Mälestuslindide kogupikkus on 1630 meetrit.

Kokku küüditas nõukogude režiim aastatel 1941–1951 Eestist üle 30 000 inimese.

Karin Kolk, Naiskodukaitse Harku jaoskond

Tabasalus Tui pargis sai teoks laste unistuste päev

1. juunil täitis Tui park Tabasalus sadade laste ja vanematega, et koos tähistada lastekaitsepäeva.

Päev oli täis vahvaid tegevusi, lapsed said meisterdada võinuga, võtme- hoidjaid ja unenäopüüdjaid, maalida kividele, õppida esmaabi andmist ja sõlmede tegemist, mõistatada loomade jälgi ja ära tunda taimi, osaleda robotika töötoas, möllata batuudil, avastada politsei- ja päästeautosid ning teha muud põnevat. Julgemad emad-isad ja lapsed said isegi proovida, mis tunne on päris tuletõrjevoolikust vett lasta.

Esimest korda tunnustasid ja tänasid Harku valla laste heaolu spetsialistid lapsi, kes on silma paistnud oma lahkuse, heatahtlikkuse, abivallavanem, märkamise ja teavitamisega abivajajast. Tiitli „Eeskuju 2023“ pälvivad kuus last, kes on välja valitud koostöös valla koolidega. Tiitli pälvivad Uku Laidre, Olivia Rosenbaum,

Meeleolukas lastekaitsepäeva tähistamine Tabasalus Tui pargis. Foto: Rene Mitt, VisitHarku.com

Linda Kurvits, Lisette Koort, Herta Eliis Alev ja Kaspar Oidram.

Tiitliga kaasneb tänukiri ja valla vapiga kaunistatud nimeline ripats,

mille tagumine pool helendab pimedas.

Päeva lõpuks esines paljude noorte lemmik räppar Arop.

Päeva korraldas Harku valla sotsiaal- ja tervishoiuosakond.

Janika Kleemann, kommunikatsioonispetsialist

23. juunil kell 17 jõuab
VÕIDUTULI
Tilgu sadamasse

Esineb Svjata Vatra
Lisaks üllatusesinejad ja suur lõke!

ÜRITUS ON TASUTA. TULE KOGU PEREGA!

Veipimine on levinud aina nooremate, isegi algkooliõpilaste hulgas. Käesoleva aasta aprillis avaldas Maailma Terviseorganisatsioon (WHO) raporti, mille kohaselt on Eesti lapsed e-sigarettide proovimises esirinnas, jäädes leedukate ja bulgaarlaste järel sünges edetabelis kolmandale kohale.

Kuidas e-sigarettide ja veipimise vastu võidelda?

E-sigarettide puhul on tervist kahjustav nii kemikaale sisaldav vedelik kui ka tootes sisalduv nikotiin. Foto: Pixabay

Hoolimata sellest, et e-sigarettide müük alaealistele on seadusega keelatud, leiavad noored siiski eri teid, et keelatud vilju maitsta. Eriti lihtsaks teeb asja sotsiaalmeedia, kus diilerid on kergesti leitavad. Seda on tunnis-tanud ka noored ise.

Tervise Arengu Instituudi (TAI) andmetel on noorte seas tubakatoodetest levinuim e-sigaret. Eesti noortest on e-sigarette proovinud ligi kolmandik. Üha rohkem on see levinud järjest nooremate laste seas. E-sigareti on suitsetanud 11-aastas-test iga kümnes, 13-aastastest iga kolmas ja 15-aastastest peaaegu pooled. Veibi proovijatest jääb regulaarseks tarvitajaks siiski palju vähem noori ning enamik ehk 70% Eesti teismelisi ei kasuta e-sigarette.

Piirkonnapolitseinik René Uustalu tõdeb, et veipimise probleem on üle-eestiline ja ka politseil on tulnud veipimise juhtumitega korduvalt kokku puutuda. “Kui õpilane jääb koolis veibiga vahele, siis on koolil õigus veip hoiule võtta, teavitada juhtunust vanemaid ja nendega vestelda. Veibi omamine ei ole karistatav.

Piirkonnapolitseinik:
“Eelkõige on aga vaja muuta hoiakuid. Trahvidest pole suurt kasu, kui mõttemaailm ei muutu.”

Kui aga tegemist on korduvate juhtumitega, siis vestleme noore ja tema vanematega ka meie. Samuti tuleb juhtum politseile tegelemiseks, kui saame teada, et keegi müüb koolis veipe,” selgitas Uustalu.

Üks levinumaid müüte veipimise puhul on, et veip on pigem ohutu ega kahjusta tervist. Tegelikult see nii ei ole. Elektrooniline sigaret ehk e-sigaret ehk veip on patareitoitel seade, mis kuumutab vedelikku, mille aerosool kasutaja suu kaudu sisse hingab. Veipides kasutatavad vedelikud on mitmesuguse koostisega keemilised segud, mis sisaldavad nikotiini ja mürgiseid aineid. Vedelike nikotiinisaldus erineb tootjati. E-sigaretid on kahjulikud nii selle kasutajale kui ka kõrvalseisjale. Veipimisel väljahingatav aerosool sisaldab

mitmesuguste metallide peenosakesi, atsetooni, arseeni, glütserooli jms.

NIKOTIIN ON OHTLIK NÄRVIMÜRK

E-sigareti tarvitamisel on kahjulik mõju nii tervisele kui ka keskkonnale. Näiteks mõjutab e-sigareti tarvitamineaju arengut, õppimis-, otsustus- ja keskendumisvõimet ning enesekontrolli. Samuti suurendab selle tarvitamine stressi ja depressiooni tekkimise tõenäosust. Kohesed tagajärjed võivad peale hingamisteede ärrituse olla ka vedeliku allaneelamisel mürgistus, iiveldus ja oksendus.

E-sigarettide puhul on tervist kahjustav nii kemikaale sisaldav vedelik kui ka tootes sisalduv nikotiin, mis on ohtlik sõltuvust tekitav närvimürk.

Veipimist seostatakse astma, kopsuhaiguste ja südamehaiguste tekketega. TAI spetsialistid on uuringute põhjal esile toonud, et vähkkasvajate ja hingamisteede haiguste ning muude tervisekahjude riski peakis tõsiselt võtma igas vanuses tubakaja nikotiinitoodete tarvitajad, kuid

veelgi suuremat ohtu kujutab nende toodete tarvitamine lastel ja noortel, sest neil tekib nikotiinisõltuvus kergemini. Nikotiin aga ohustab vaimset tervist, õppimis-, otsustus- ja keskendumisvõimet ning enesekontrolli. Ka need tooted, mida reklaamitakse nikotiinivabana, võivad sisaldada ohtlikke kemikaale.

VÕITLUS E-SIGARETTIDEGA ON MEIE ÜHINE ASI

“Üha rohkem tuleb tegeleda veipimise kahjulikkuse teadvustamise ja väljajuurimisega,” sõnas Harku vallavanem Katrin Krause. “Korraldatud on ennetusloenguid õpilastele ja lapsevanematele, viidud sisse regulaarne korrapidamine vahetundide ajal vähendamaks riskikäitumist. Kaasatakse sotsiaalpedagooge, et aidata õpilastel mõista veipimise kahjulikkust ja õppida probleemidest hoiduma. Samuti tegeletakse juhtumite jooksva menetlusega e-sigarettide diilerite tuvastamiseks ja info jagamiseks politseiga,” lisas ta.

Vallavanem kinnitas, et probleem on teadvustatud ja sellega tegeletakse

eri tasanditel. “Vallavalitsus on kaasanud laia ringi spetsialiste nii koolidest, vallavalitsusest kui ka politseist. Kuigi kiireid lahendusi ei ole, on vallavalitsus võtnud selge eesmärgi tegeleda veipimise ennetamise ja teadlikkuse suurendamisega nii õpilaste kui ka lapsevanemate seas,” sõnas Krause ja lisas, et plaan on võitlusesse pahega kaasata ka valla koostööpartnereid, nagu näiteks bussijuhid, et ükski õpilane ei peaks koolibussis muutuma passiivseks suitsetajaks.

Uustalu sõnab, et politsei tegeleb iga veipimise juhtumiga eraldi. “Spetsiaalseid reide või loenguid koolidesse me ei korralda, vaid tegeleme seaduserikkujatega individuaalselt,” ütles Uustalu. Ta soovib nii õpetajatel kui ka lapsevanematel vaadata kahtlustuse korral näiteks lapse koolikotti või kappi, ega seal ei ole asju, mida võib-olla ei oskagi esialgu millekski pidada. Need seadeldised võivad olla erinevad – konteinerid, e-sigareti vedelikud, igasugused huulikud. “Kindlasti tuleb lapselt küsida, millega tegu,” julgustas Uustalu ja lisas, et tuleb teha kõik selleks, et veipimisest vabaneda. Ka tema sõnul tuleb õpilastele ikka ja jälle selgitada veipimise kahjulikkust mõju tervisele ning piirata riiklikul tasandil veipide kättesaadavust ehk muuta seadusandlikku poolt. “Eelkõige on aga vaja muuta hoiakuid. Trahvidest pole suurt kasu, kui mõttemaailm ei muutu,” tõdes Uustalu.

“Selleks et Eesti lapsed ei tarvitaks e-sigarette, tuleb vajalikke samme astuda nii omavalitsuse, kooli kui ka lapsevanemate poolt. Soovin siinkohal rõhutada teie rolli ja paluda teie abi, head lapsevanemad. On äärmiselt oluline, et ka kodus räägiksime oma lastega veipimise ehk e-sigarettide kahjulikkusest mõjust tervisele. Teie toetus ja selgitused on asendamatud, et noored mõistaksid veipimisega kaasnevaid riske. Üheskoos saame tagada, et meie lapsed kasvaksid tervena ja teadlikena,” ütles Krause.

Laste seas levivate ühekordsete e-sigarettide vastu võitlevad paljud riigid. Näiteks Ühendkuningriigid plaanivad need keelustada. Ülemaailmse tubakavaba päeva fookuses oli tänava laste kaitsmine tubakatööstuse surve eest ja TAI kutsus nii noori kui ka lapsevanemaid tubakatööstuse eesmärke läbi nägema ja reklaamlauasetes kriitiliselt suhtuma.

E-sigaret ei ole lihtsalt veeaur, see on ohtlike kemikaalide segu.

Merike Pinn,
kommunikatsioonispetsialist

KOMMENTAAR. Oluline on ennetustöö koolides ja lapsevanemate teadlikkuse suurendamine

Veipimist õpilaste seas esineb erineva ulatusega kõikides kooliastmetes.

Esimesed katsetused toimuvad kõige sagedamini II kooliastmes, mistõttu on kindlasti oluline varakult alustada ennetustegevustega teadlikkuse suurendamiseks (kahjulikud ained, sõltuvuse tekke risk) ja sotsiaalsete oskuste arendamiseks (oskus öelda “ei” kaaslaste survele, eri ahvatlustele).

Koolides veipimisjuhtumitega tegelevad sotsiaalpedagoogid ja teised tugispetsialistid. Juhtumi esinemisel õpilasega vesteldakse, selgitatakse tegevuse mõju ja tagajärgi. Nõustatakse sõltuvusest võõrutamise toetamise võimaluste kohta. Teavitatakse lapsevanemaid. Olenevalt juhtumist võivad kaasatud olla ka laste heaolu spetsialistid ja/või politsei.

Ennetustegevusena on koolid tegelenud ka vastavasisuliste harivate loengute korraldamisega eri sihtrühmadele. Toimunud on ennetusloengud nii õpilastele kui ka

lastevanematele. Samas on oluline teemat käsitleda ka lastevanemate koosolekutel, sest koolitustele kõik vanemad ei jõua. Õpilastele oleks loengutest kindlasti rohkem kasu, kui neid peaks mõni arvamusi liider (noorte seas populaarne inimene).

III kooliastme õpilased on näidisjuhtumeid riskikäitumist analüüsides käsitlenud sotsiaalsete oskuste loengute raames ja mõjutusmeetmena ise teemat uurinud kaaslastele vastavasisuliselt ettekandeid tehes. Teema leiab käsitlemist ka II kooliastme loodusõpetuse ja inimeseõpetuse tundides ning olukorra parendamisega tegelevad Harku valla noortetoad ja -keskused.

TÕSTA LASTEVANEMATE TEADLIKKUST

Väga oluline ongi lisaks õpilastele suurendada ka lastevanemate teadlikkust sellel teemal, sest esineb palju väärarvamusi. Näiteks esineb arvamust, et veipimine pole kas üldse või

siis nii ohtlik kui tubakatoodete tarbimine, jättes arvestamata, et tegemist on tervist kahjustava ja kergesti sõltuvust tekitava tegevusega. Veipimine on ka kooli territooriumil ja üldse alaealistele keelatud.

Ka ühiskonnas tervikuna on oluline suurendada teadlikkust sel teemal (nt temaatiline kampaania, vastavasisulised materjalid) ja riiklikult tasandil tasuks kaaluda kättesaadavuse piiramist (nt müügikohad, e-poed). Praegu on e-sigaretid väga kergesti teismeliste kättesaadavad.

Lisaks tuleb riskikäitumist ennetades arvesse võtta, et noortele on tegemist sotsiaalse tegevusega ja seega mõjub ennetusena hästi alternatiivsete tegevuste pakkumine nii kooli territooriumil kui väljaspool kooli.

Kindlasti on tegemist temaatikaga, mis vajab meie kõigi teadvustamist, märkamist ja asjakohast sekkumist. /

Hariduse tugiteenuste osakonna tugispetsialistid

MIDA SISALDAB E-SIGARETI SISSEHINGATAV AEROSOOOL?

- NIKOTIIN – tugevat sõltuvust tekitav psühhoaktiivne aine.
 - ATSETOON – mürgine lahusti, mida kasutatakse muu hulgas küünelaki eemaldamiseks.
 - GLÜTSEEROL – kasutatakse tossumasinate paksu suitsupilve tekitamiseks. Sissehingamisel võib põhjustada kopsupõletikku.
 - ARSEEN – tugeva toimega mürk. Võib põhjustada vähki.
 - FORMALDEHÜÜD – mürgine vähki põhjustav kemikaal. Kasutatakse antiseptilise aine ja koepreparaatide fiksaatorina.
 - TSINK, ALUMIINIUM, NIKKEL, PLII, TINA – mürgised raskmetallid, mis sissehingamisel võivad põhjustada vähki.
 - ATSEETALDEHÜÜD – põhjustab vähki ja on peamine alkoholimürgistuse põhjustaja.
 - PROPÜLEENGLÜKOOL – kahjustab ülemiste hingamisteede epiteelrakke. Kasutatakse antifrüisides.
- Info tugineb ainetel, mida on tootjad ja importijad teavitanud e-sigareti emissioonis. Eri e-sigarettide aerosoolides võivad esineda eri ained.
- Allikas: Tervise Arengu Instituut

Harju maakonna laulu- ja tantsupidu „Meie vägi“ toob Keilasse kokku üle 7000 peolise

9. juunil Keilas toimuval Harju maakonna laulu- ja tantsupeol „Meie vägi“ esineb 365 kollektiivi kokku 7863 laulja, tantsija, orkestrandid, juhendaja, dirigendi ja saatjaga. Harku vallast on peol üle 700 laulja, tantsija, võimleja ja pillimängija.

Seekordne Harjumaa laulu- ja tantsupidu on teistsugune, sest esimest korda toimub eraldi tantsuetendus ja kontsert – tulekul on kahetunnine tantsuetendus Keila kooli staadionil ja kolmetunnine kontsert Keila uuel lauluväljakul. Kahe etenduse vahel on rongkäik ühelt peoplatsilt teisele.

Laulupeo repertuaari on loonud Harjumaal elavad heliloojad ja tantsujuhid. Peo keskmes on kodukandi pärimus. Tantsupeo seovad tervikult Harjumaa kihelkondade vanasõnu lugedes Rein Kipper ja lõõtspillil Andreas Jürimäe.

Peo kontseptsiooni löid ja kava töötasid välja koorijuhtide ja muusikaõpetajate Harjumaa ühenduse ning rahvatantsu- ja rahvamuusikajuhtide Harjumaa ühenduse liikmed.

„Meie vägi“ on rahvapidu, mille nimiloo „Peole“ kirjutas õpetaja ja helilooja Külli-Katri Esken ja laulu

saadab esmaettekandel ansambel Uurikad. Just selle peo jaoks on Enrik Visla loonud rahvamuusikaorkestrile „Tantsulood Harjumaalt“. Puhkpilliorkestrite esituses tuleb esmaettekandele „Harjumaale“, mille autor on Ott Kask ja Valdo Rüütelmaa „Harju süit“. Akordioniorkestrite esituses kõlab esmaettekandena Tiit Kalluste „Suurupi sume“ ja Maimu Jõgeda „Saajalaul“.

ESITAMISELE TULEB KA ASTRID VÄIZENE LOOMING

Astrid Väizene kui tuntud rahvakultuuri edendaja on olnud Harjumaa laulu- ja tantsupeo „Meie vägi“ sünni juures algusest peale. Astridi loominguist tulevad esitlusele Harjumaa tantsupeol kaks tantsu – „Naine, sa keeruta“ ja „Kiigelaul“, mis valiti peole konkursi käigus. Nende tantsude ajal on väljakul 36 rühma.

Sellel aastal on Harjumaa pidu erilisem kui muidu, sest väikelapsed tulevad peole koos vanematega tantsima.

AJAKAVA

Kell 14 – tantsupidu Keila kooli staadionil

Kell 17 – rongkäik algusega Keila kooli staadionilt lauluväljakule

Kell 18 – laulupidu Keila lauluväljakul

(Lauluväljaku ümbrus on liiklusele suletud ja sõidukid tuleb parkida eemale.)

PEOL OSALEJAD

365 kollektiivi, kokku 7863 lauljat, tantsijat, orkestrandid, juhendajat, dirigenti ja saatjat kõigest Harjumaa linnadest ja valdadest:

122 koori, kokku 3484 lauljat: 41 mudilaskoori (1406), 22 lastekoori (562), 18 poistekoori (416), 4 meeskoori (95), 11 naiskoori (321), 26 segakoori (684), 37 orkestrit, 579 pillimängijat, 4 keelpilliorkestrit (77), 9 puhkpilliorkestrit (255), 15 rahvamuusikaorkestrit (164), 9 akordioniorkestrit (83).

206 tantsurühma, kokku 3183 tantsijat: 32 1.-2. klassi segarühma (579), 26 3.-4. klassi segarühma (458), 26 5.-8. klassi segarühma (406), 47 naisrühma (580), 43 segarühma (734), 21 memmederühma ehk Harju Tammed (260), 11 väikelapsed koos vanematega (166).

Lisaks saateorkester, ansambel Uurikad ja saateansambel ja solistid.

ESINEJAD HARKU VALLAST

Harku vallast on peol: Muraste kooli segarühm, Harku Harakad, HELE, Väana-Jõesuu naisrühm Maranad, Tabasalu MA-MU lastekoor, Tabasalu MA-MU mudilaskoor, Väana-Jõesuu mudilaskoor, Suurupi naiskoor

Meretule, Tabasalu kooli poistekoor, mudilaskoor SOLEMI, Harkujärve kooli 1.-2. klassi rahvatantsurühm, Väana-Jõesuu kooli algklasside tantsurühm, Väana mõisakooli mudilaskoor, Väana koor KÕLA, Väana mõisakooli poistekoor, Tabasalu gümnaasiumi noortekoor, Muraste kooli mudilaskoor, Muraste kooli poistekoor, Harkujärve kooli 3.-4. klassi rahvatantsurühm, Tabasalu kammerkoor, Pöörelane, 1.-2. klassi segarühm, 3.-4. klassi segarühm, 5.-6. klassi segarühm, Väana naisrühm II, Väana naisrühm I, Võimlejad, Väana mõisakooli 2.-3. klassi segarühm, Väana mõisakooli 3.-4. klassi segarühm, Väana segarühm, Tabasalu muusikakooli akordioniansambel, Tabasalu muusika- ja kunstikooli puhkpilliorkester, Tabasalu Memmed.

KORRALDAJAD

Harju maakonna laulu- ja tantsupidu korraldavad Harjumaa omavalitsuste liit (peakorraldaja Ruth Jürisalu), Keila linnavalitsus (Maret Lepiksaar), Keila kultuurikeskus (Katrin Sassi), koorijuhtide ja muusikaõpetajate Harjumaa ühendus (Merike Hallik), rahvatantsu- ja rahvamuusikajuhtide Harjumaa ühendus (esimees Eve Lutte). / HVT

Rõõmus rahvakultuuri kontsert Muraste koolis. Fotod: erakogu

Rahvakultuuri kontsert Murastes tõi lapsed tantsima, laulma ja pilli mängima

23. mail toimus Muraste kooli aatriumis rahvakultuuri kontsert. Aatrium oli rahvast täis, kontsert oli ilus, tantsud tulid hästi välja, kandlemäng kostis eriti armsasti ning ühinenud mudilaskoorid laulsid südamest südamesse. Kontserdil

esinesid Muraste kooli 2.-3. klassi rahvatantsijad, keda juhendab Astrid Väizene. Samuti astusid kontserdil üles Muraste ja Harkujärve kooli (küllalisena) mudilaskoorid (juhendajad Katrin Läll ja Ingrid Teller), Muraste kooli poistekoor (Katrin

Läll ja Reelike Tükk), Fa Studio ja muusikaringi kandleõpilased (Katrin Läll).

Meeleolu löid Karmoška ja akordionioõpilased Hindrek ja Kaarel ning Muraste Kortsmoonikud (Katrin Läll). / HVT

Muusika- ja kunstikool käis Soomes kontserdireisil

Puhkpilliorkester esinemas ja Soome noored kuulamas. Foto: erakogu

15.–19. maini külastas rohkearvuline Harku valla muusikute seltskond meie sõprusvalda Eurat Soomes.

30 Tabasalu muusika- ja kunstikooli õpilast ja vilistlast ning üheksa õpetajat andsid Eurasse kokku kuus kontserti, millest sai osa 850 meie sõprusvalla elanikku, peamiselt koolide õpilased.

Meie kontserdid tekitasid Eurasse suurt elevust, Tabasalu noored muusikud jätsid soomlastele oma musitseerimisega nii võimsa mulje, et pidid pärast kontserte fännidele autogramme jagama ja nendega koos pilti tegema. Meie ühe vastuvõtja, Eura valla kultuurinõuniku Sirpa Wahlqvisti sõnul ei ole Eura lapsed varem oma koolides nii head kultuurikogemust saanudki. Iga kontserdi lõpus kinkisime lisaks muusikale

kohalikele koolidele mälestuseks meie kunstiosakonna laste loodud unikaalsed kunstiteosed. Soome poole vastuvõtjate kinnitused on nad väga huvitatud meie edaspidistest kontserdimatkadest Eurasse.

Elamiseks anti meie käsutusse mõnus laagrikompleks Pyhäjärvi kaldal, suur elumaja köögi, saunamaja ja grillikoda. Võrratu kevadine loodus, lakkamatu päikesepaiste ja idülliline elukeskkond pani meid tundma tõelise Bullerby perena. Kontsertide vahel käisime ekskursioonidel puitarhitektuuri poolest tuntud Rauma linnas ja Kauttuas, kus imetlesime Soome rahvusliku suurmehe Alvar Aalto ja Aino Aalto loodud arhitektuuri ja disaini. Samuti olid Eesti ja Soome noorte kohtumised, kus mängiti ühiselt nii toas kui ka õues.

Kalev Kõnsa,
Tabasalu muusika- ja kunstikooli direktor

Orhideed kasvavad ka kodumetsa all

Meie kodune Harku vald pakub käpalistele rikkalikult mitmekesiseid elupaiku, siit on läbi aegade leitud kasvamas 16 liiki. Kõik Eestis kasvavad orhideeliigid on looduskaitse all, seepärast on nende korjamine, hävitamine ja kasvukohtade kahjustamine keelatud.

LAILA ELHUEIG,
MTÜ Eesti Orhideekaitse Klubi
juhatuse liige

Kuigi sõna „orhidee“ seostub millegi kauge ja troopilisega, mida esindavad meie aianduspoodides saadaolevad uhkete õisikutega värvikirevad nn potililled, siis tegelikult jätkub neid kasvama ka parasvöötmesse. Veelgi enam, Eesti looduseski kasvab neid taimi 40 liiki ja alamliiki. Nii kaua kui Eestis on elanud inimesed, on siin kasvanud ka orhideed, olles osa meie pärismaaisest loodusest.

Orhideed on oma nime saanud botaanilise taimeperekonna *Orchis* järgi, mis tähendab kreeka keeles munandit ja seda nende juuremugulad ka meenutavad. Eestlased on aga juba ammu kasutanud nimetust „käpad“ – kirjeldamaks taimede iseäralikke maa-aluseid organeid. Osal liikidel on need rusikas pihu moodi, osal aga harali sõrmedega käe sarnased. Seega ongi orhideeliste sugukonna eestikeelne sünonüüm käpalised.

Kõik Eestis kasvavad orhideeliigid on looduskaitse all, seepärast on nende korjamine, hävitamine ja kasvukohtade kahjustamine keelatud.

16 LIIKI KÄPALISI

Meie kodune Harku vald pakub käpalistele rikkalikult mitmekesiseid elupaiku, siit on läbi aegade leitud kasvamas 16 liiki.

Maikuu teises pooles alustab esimesena õitsemist jumalakäpp (II kaitsekategooria, edaspidi kat), keda leidub Eestis väga üksikutes kasvukohtades (peamiselt Lääne-Eestis ja läänesaartel). See orhidee pakub imelisi purpurvioletseid kevadisi värvilaike ja teda kasvab ohtralt meie lubjarikastel aladel Rannamõisa looduspargis ja Murastes, viimati nimetatud piirkonnas loendati 2020. aastal üle 8000 taimet, mis teeb selle üheks Eesti esinduslikumaks populatsiooniks. Samuti on sealtsamast pärit selle liigi pikkusrekord – 56 cm.

Jumalakäpale järgneb Eesti ja Euroopa kõige suuremate õitega ja maikellukesele sarnanevate lehtedega kaunis kuldking (II kat). Tegemist on ühe Eesti suureõielisema taimemega ja tema kuld kollaseid õisi on lihtne

‘Õõviil’. Fotod: Laila Elhuveig

2024. aasta orhidee ‘Võõrhuul-sõrmkäpp’.

‘Kaunis kuldking’.

‘Roomav õõvilge’.

KÄPALISTEGA SEOTUD ÜRITUSED EELOLEVAL SUVEL:

- Kodumaiste orhideede fotonäitus Tabasalu raamatukogus (Teenuste 2) 3.–26. juunini.
- Loeng Harku valla orhideedest Tabasalu raamatukogus (juunis, täpne kuupäev ilmub lehele <https://libharku.ee/sundmused>).
- Keila orhideepäevad 27.–30. juunil (kavas loengud, retked, töötoad, kontsert, filmilainastus jne, täpne ajakava ilmub lehele www.orhidee.ee).

märgata. Kaunist kuldkinga on meie vallas leitud paari väikese kogumikuna Harku rabas.

Mai lõpul pistab oma nina pin-nasest välja väga omapärane, pisikest kasvu ja õrn kõdu-koralljuur (II kat), kelle risoom meenutab tihedat põimunud koralli. Orhidee teeb eriliseks see, et olles üks kolmest klorofüllitust orhideeliigist Eestis puuduvad tal rohelised lehed ja seega ka fotosünteesivõime – tema toitumine sõltub seeneniidistikest. Ka on teda kasvukohas väga raske märgata. Harku vallas on haruldase kõdu-koralljuure leiukoha (asub vast loodud Sõrve looduskaitsealal) kaitseks moodustatud püsielupaik.

Väga kauni ja põneva õiega on valge tolmepea (II kat), kes õitseb juuni algul, kuid kes on samuti väga haruldane ja väikese levikuga – esinemes Lääne-Saaremaal ja vaid paaris kohas mandril. Imekombel on selle suurte valgete õitega orhidee üksainus taimke Harku rabas püsinud ja õitsenud juba vähemalt kolm viimast aastat.

Juuni algul võtavad õitseaja üle samuti klorofüllitu pruunikas pesajuur (III kat), kelle kohta võiks helepruuni välimuse tõttu arvata, et tegemist on kuivanud taimemega, ja hall käpp (III kat), kelle õied meenutavad kiivriga mehikesi – sellele viitab ka taimeladine nimi *Orchis militaris*. Esimene liik armastab kasvada

salumetsades ja sarapikes, vahel ka märgades metsades, teine aga paistel loopealsetel, kadastikes ja teeservades.

Rohkem tuntud on juunikuul valgetel õõdel intensiivse lõhnaga hullutavad rahvakeeles õõviilid ehk kahelehine käokeel ja rohekas käokeel (mõlemad III kat). Nende valged graatsilised õisikud on hämara metsa all eriti silmatorkavad ja meeldivat lõhna võib tunda mitme meetri kauguselt.

Vahvate nimedega on väike käopõll (II kat) – väga pisike ja habras metsataimeke – ja otsekuu tema vastandina suur käopõll (III kat). Esimese viimased leiuandmed meie vallast pärinevad 2012. aastast. Suur käopõll on aga laialdaselt levinud ja juunis võib teda kohata nii valgetes kui ka varjulistes kasvukohtades.

Edasi lähebki järg üle erinevates roosakates ja lillades toonides südasuvistele õitsejatele, kellest suure osa moodustavad perekond sõrmkäpa esindajad. Pea kogu Eestis on levinud kandiliste tumedate laikudega lehtedega balti sõrmkäpp (III kat), kes armastab niiskemaid kasvupaiku, sh madalsoid, rannikuniite ja kraavipervi, kuid ei pelga ka inimasustust ning võib oma uhkete ruljate õisikutega ilmuda haljasaladele ja tühermaadele.

Üks kõige n-ö tavalisem ja suurema levikuga orhidee on tänavuse aasta orhideeks valitud samuti

täpiliste lehtedega vööthuul-sõrmkäpp (III kat). Tema kõrgeid õieküün-laid kohtame väga mitmesugustes kasvupaikades alustades hõredamatest metsadest kuni niitude ja kraavinõlvadeni välja. Ka Harku vallas võib teda märgata suurte kogumikena sõiduteekraave ääristamas.

Väga sarnane eelmisele on kuradi-sõrmkäpp (III kat), kes eelistab turbasamblaste kasvukohti nagu raba- ja siirdesoometsad.

Üle-eestilise levikuga kahkjaspunast sõrmkäppa (III kat) on meie vallas leitud teadaolevalt vaid üks, möödunud aastal niiskel mätastunud karjamaal kasvanud taim. Teda võibki leida valgetest niisketest kasvukohtadest – olgu selleks siis mererand, kraavipõhi, madalsoo või niit.

Orhideehooaja lõpu lähenemist kuulutab juuli lõpus või augustis õitsev laialehine neiuvaip (III kat), kes on meie orhideedest kõige suuremakaasvulisem – tema kõrgus jääb enamasti poole meetri ja meetri vahele, on leitud isegi pisut üle 130 cm pikkusi taimi. Kuigi esineb üsna hajusalt, on ta kasvamas ka meie vallas.

Augustikuistes okasmetsades samblas või mustikapuhmaste vahel õitsev roomav õõvilge (III kat) on aga eriline mitmel põhjusel – ta on ainuke igihaljaste lehtede ja karvaste õitega orhideeliik Eestis. Kuna tema pikkus küündib vaid kuni 10 sentimeetrini, siis ei ole tema valged õied väga lihtsalt märgatavad.

Looduses orhideedega kohtudes pea meele, et nende õiteil võib imetleda ainult kasvukohas – käpaliste paljunemine on pikk ja keeruline protsess ning iga õis loeb. Kui orhideed kasvavad koduõuel, tasub meele pida, et taimelaigu kohalt võib niita alles suve lõpupoole, kui taimed on oma maapealse elutsükli lõpetanud.

Lisaks inimõigusele on orhideede vaenlaseks näiteks metssead, kes taimede juuremugulaid himustavad.

Liikide kohta leiab põhjalikum infot Eesti orhideekaitse klubi veebilehelt www.orhidee.ee. Kõik orhideeleiud on hea registreerida loodusvaatluste andmebaasi nutirakenduses, mille leiab lehelt <https://lva.keskkonnainfo.ee/>. Nii aitad kaasa liikide kasvukohtade kaardistamisele ja nende kaitsele.

Kell 18.00

HARKU VALD

Tabasalu hariduslinnaku algklasside majas (Kooli 7)

HARKU VALLA ARENGUKAVA

AASTANI 2040

TUTVUSTUS

HARKU VALLAVALITSUS TEATAB

PROJEKTEERIMISTINGIMUSTE AVATUD MENETLUS

Harku vallavalitsus teatab avatud menetluse algatamisest projekteerimistingimuste andmiseks detailplaneeringut täpsustavate projekteerimistingimuste andmiseks Tabasalu alevikus Peetripõllu tänav 2 piirdeaia püstitamisel haljastuse, heakorra või liikluskorralduse põhimõtete täpsustamiseks.

Harku vallavalitsus teeb ettepaneku arutada projekteerimistingimuste andmine ilma avalikku istungit pidamata.

Ettepanekuid ja vastuväiteid selle kohta ootame 6.-16.06.2024.

Projekteerimistingimuste eelnõuga saab tutvuda Harku vallavalitsuses ja veebilehel <http://www.harku.ee/et/eelnou-avalikustamine>; www.ehr.ee kaudu esitatud taotlusega saab tutvuda riiklikus ehitisregistris (vajalik ID-kaardiga sisselogimine).

Ettepanekuid ja vastuväiteid saab esitada kirja või e-kirja teel harku@harku.ee 6.-16.06.2024.

Harku vallavalitsus teatab avatud menetluse algatamisest projekteerimistingimuste andmiseks detailplaneeringut täpsustavate projekteerimistingimuste andmiseks Meriküla külas Ringtee 18 / Merikalda üksikelamu laiendamiseks ja abihoone püstitamiseks ehitusprojekti koostamisel hoonestusala muutmiseks. Harku vallavalitsus teeb ettepaneku arutada projekteerimistingimuste andmine ilma avalikku istungit pidamata. Ettepanekuid ja vastuväiteid selle kohta ootame 6.-16.06.2024.

Projekteerimistingimuste eelnõuga saab tutvuda Harku vallavalitsuses ja veebilehel <http://www.harku.ee/et/eelnou-avalikustamine>; www.ehr.ee kaudu esitatud taotlusega saab tutvuda riiklikus ehitisregistris (vajalik ID-kaardiga sisselogimine).

Ettepanekuid ja vastuväiteid saab esitada kirja või e-kirja teel harku@harku.ee 6.-16.06.2024.

Planeerimis- ja ehitusosakond

HARJU XXIX MAAKAITSEPÄEV ja PALDISKI KOGUKONNAPÄEV

23. JUUNIL KELL 11.00
PALDISKI LINNAVÄLJAKUL

PADISEL

10.00 VABADUSSÕJAS LANGENUTE MÄLESTUSTAHVLI AVAMINE PADISEL

PALDISKIS

11.00 VÕIDUPÜHA PARAADI ÜLEKANNE

11.50 AVASÕNAD

12.00 HARJUMAA JÕUSTRUKTUURIDE RIVISTUS JA PARAAD

12.30 DEMOD LINNAPARGIS (FRONT LINE EESTI, POLITSEI, PÄÄSTEAMET)

13.45 TALLINNA TULETÖRJEÜHINGU PUHKPILLIORKESTER

14.00 KÕNED

14.20 AJALOOLOSE VORMID LAVAL

15.00 VALLA KULTUURIKOLLEKTIIVID

16.00 VÕIDUTULE ÜLEANDMINE HARJUMAA OMAVALITSUSTELE

16.30 SYNNE VALTRI BAND JA PALDISKI KOGUKONNA SÜNNIPÄEVATORT

Üritus on TASUTA!

Päevajuht on
Valdo Jahilo

ROHKEM INFOT:

Harju XXIX Maakaitsepäev ja Paldiski kogukonnapäev

Elektrirataste ja jalgrataste rent Tabasalus

HINNAD:

ELEKTRIRATAS

4H - 30€

8H - 55€

24H - 65€

NV - 120€

TAVARATAS

1 - 4 PÄEVA - 15€ (PÄEVAHIND)

5 - 15 PÄEVA - 12€ (PÄEVAHIND)

15 - 30 PÄEVA - 10€ (PÄEVAHIND)

RATTAHOIDJA RENT

1 PÄEV - 20€

2 PÄEV - 35€

3 PÄEV - 50€

Koge uut sõidurõõmu:
Proovi meie elektrirattaid!

Broneerimine ja info: 53 586 717
e-mail: erko@deltrim.ee

Me asume aadressil

Lillemäe tee 10, Rannamõisa,
76906 Harju maakond

Tule juba täna!

Väana-Jõesuu Kool pakub uuest õppeaastast
0,2 kohaga tööd

MUUSIKAÕPETAJALE

Kandidaadilt ootame erialast haridust,
kasuks tuleb õpetajakutse.

Omalt poolt pakume
konkurentsivõimelist töötasu, häid töötingimusi
ja tasuta sportimisvõimalust.

Kõik 4 nädalatundi saame paigutada
ühele päevale.

Motivatsioonikirja, CV-d ja haridust tõendavaid
dokumente ootame 15. juunini 2024.

Täpsem teave:
kontakt@vjk.edu.ee, tel 5695 7822

LASTELAAGRID

7-16 aastastele
tüdrukutele ja poistele

VARENURRUS JA
PARLSELJAL

www.taimaut.ee
info@taimaut.ee
+372 520 4057

Müüte kinnisvara?
Mina aitan.

1PARTNER.EE

Katrin Ots
518 2318

KUULUTUSED

Aastaringne fekaalivedu.
OÜ Norringsen, tel 5662 1300

Tänavakivide paigaldus, aedade ehitus, lammutustööd. Majade värvimine. Tel 5891 3162

Ettevõtte teostab ehitus- ja remont-töid, ka väiksemamahulisi töid. Tel 5660 7554, janek@janellidisain.ee

Väljaõppinud puudelangenatajad lõikavad parima hinnaga ohtlikke puid, teeme puude hooldusloikust. Puude üldseisundi hindamine ja konsultatsioon on tasuta. Tel 513 3458, info@ohtlikpuu.ee, www.ohtlikpuu.ee

Kogenud puuhooldajad teostavad ohtlike puude raiet ja puude hooldusloikust. Teostame puude tervisliku seisundi hindamist. SOODSAD HINNAD. Tel 522 0321, www.arbormen.ee

Ostan igasuguses seisukorras vanu sõidukeid, sääreväristajaid, tsikleid, haagised, traktorid (VAZ, GAZ, UAZ, Volga, Jawa, IŽ, Dnepr, Riga, Vjatka, Delta) jne. Maksan head hinda! Auto vormistan kohapeal kohe teie nimelt ära. Järele tulen puksiriga. Tel 5557 3890

Kutsetunnistusega korstnapühkija, 4. tase. Töötan kiirustamata, töö puhas ja korralik. Tel 5689 0125, e-post: kuldnoop@gmail.com

Kutselise korstnapühkija teenused, küttekehade parandus. Tel 51 980 980, tulituli.ee

Nr. 1 kütteleadu Eestis. Küttepuid, pellet, brikket. Müük ja transport üle Eesti. www.puu24.ee, tel 520 0093

Korstnapühkimise teenus kutsetunnistusega korstnapühkijalt. Väljastan nõuete-kohase akti. e-post: korstnavanem@gmail.com, tel 528 1968

Ostan teie auto, kaubiku või maasturi. Sobib ka remonti vajav, vajadusel äravedu puksiriga. Tel 5630 4306

Otsime osalise tööajaga koduabilist (2 korda nädalas, pesupesemine ja koristamine). Asukoht Rannamõisa. evelyn.lumi@gmail.com

Ostan kasutuseta jäänud seisva sõiduki. Sõiduauto, maastur, kaubik. Võib olla rikkega. Oodatud kõik pakkumised ka nädalavahetusel. Võtan arvelt maha. Järele tulen puksiriga. Kohapeal kiire tehing ja vormistamine. Tel 5365 4085, skampus@online.ee

Muru niitmine, trimmerdamine, võsalõik, raietööd mootorsaega Harku vallas. Tel 521 4353, sompaserv@gmail.com

Aiapidaja unistus! LEHMA KÕDUSÕN- NIK 30 I / kott. KUIV KÜTTEPUU võrk-kotis 30; 40; 50 cm. Tammaru Farm, tel 523 8852, www.tg.ee

Müüa lõhutud kuivad ja toored küttepuid kohaletoomisega. Lepp, sang-lepp, kask, saar. www.pakhalupuu.ee, e-post: pakhalupuu@gmail.com, tel 509 9598.

HUCON ehitus - kvaliteetne ja taskukohane ehitusteenus Harjumaa! Võtme kätte lahendus planeerimisest alates. Vaata meie tehtud töid www.hucon.ee või küsi pakkumist 5303 3543.

Eramu ehitus ja remont
Siseviimistlustööd
Fassaaditööd
Katuste ehitus
Santehnilised tööd
Elektritööd
Aedade ja piirete ehitustööd
Tänavakivide paigaldus

Info ja kontakt

Tel + 372 604 0000
Mob + 372 5553 0422

WWW.TAVIBERGEHITUS.EE

Koolilõpufest kuulutab taas koolivaheaja algust

Koolilõpufest pakub tegevust igas eas lastele. Foto: Birgit Eesalu

Suvevaheaeg on saabumas ja see tähendab, et läheneb ka Koolilõpufest. Kutsume kõiki lapsi ja noori eduka kooliaasta lõppu tähistama ja suvevaheajaga tervitama. Üritus toimub 11. juunil Tabasalu kooli hoovil ja seda juba seitsmendat korda. Üritus on osalejatele tasuta.

Festivali päevane osa algab kell 11 ning tegevust jagub igas vanuses lastele ja noortele. Kohal on batuudid, fotobox, päästeameti esindajad, airbrush tattoo, JJ Street, Metsik Part meelelahutus, meie huviringide esindajad ja esinejad, glitter ja näomaalijad, Peaasi ja palju muud. Toitlustust pakuvad SuShi Stopp, Toidutöld, Rannikupeod, jäätiseputka. Samuti on kavas iga-aastased hitid – pudelijaht ja klepsujaht.

Õhtust osa sisustavad DJ Lenny LaVida, DJ ringi õpilased, Tabasalu muusika- ja kunstikooli rütmimuusika ansambli Meelis Ainsalu juhendamisel, JJ Street. Peaesineja on Marcara. Õhtune osa algab kell 18 Tabasalu

kooli peamajas. Kell 20 algab ainult 13+ noortele mõeldud programm, mille peaesineja on Marcara. Üritusel on traditsioonikohaselt ka snäkilaud ja mokteilibaar.

Kaugemalt tulijatele on tellitud buss, mis peatub kell 10.30 Vääna kooli juures, kell 10.45 Harku järve kooli juures, teeb vahepeatuse Tabasalus ja Muraste kooli juurest võtab buss õpilased peale kell 11.45.

Suur aitäh sponsoritele: Joik, Haabersti jäähall, Pitsastudio, JJ Street, Vääna-Jõesuu külaselts, Vääna seltsimaja, Imelihtne, VisitHarku, Fotoakadeemia, Jõesuu Lounge, Elamusgolf, Pann & Kook, Harku vald, SUP Surfing, MyFitness, Coop, InGame, Ring spaa, Vesipapi Buffet. Tule ja tee algus meeleolukale suvevaheajale, suvi algab Koolilõpufestil!

Rohkem infot ürituse ja tellitud bussi kohta www.noortekeskused.ee

Elo Vagur, Koolilõpufesti projektijuht

Suvi noortele – malevasse ja Vormsi saarele

• 11. juunil kell 11-15 toimub Tabasalu kooli õuealal Koolilõpufest.

Oodatud on kõik noored koos kooli lõppu ja suvevaheaja algust tähistama.

• 18.-20. juunil on Harku valla noortekeskuste väljasõit Vormsi saarele. Kolmepäevasel

väljasõidul saab avastada Vormsi saare loodust, sõita retrobussi ja kastiautoga, käia ujumas ja matkamas, mängida, meisterdada ja teha muud põnevat.

Registreerimine ja lisainfo: <https://fienta.com/et/vormsi-valjasoit>

• Juuniku viimasel nädalal (25., 26. ja 28. juunil) kolivad Harku valla noortekeskused kolmeks päevaks Vääna-Jõesuu randa.

Täpsem kava on selgumisel.

• 5.-25. augustini töötab Harku valla noortemalev.

BASSKITARRI TUNNID

Kumna kultuuriainas
ÕPETAJA HEIGO MIRKA

Tundide aeg kokku leppida telefonil 503 7740

Tunni pikkus 45 min ja tasu 30 eurot

elektr.ee

Kaamerad
Internetipistikud
Signalisatsioon

Pistikupesad
Lülitid
Valgustus
Kodumasinat
ühendamine
Elektrikilbid
Elektriauto
laadijad
Küttegaablid
Soojuspumpade
ühendamine

NÕRKVOOLU ja ELEKTRITÖÖD

tel 5620 8888
info@meisterviimistlus.ee
elektr.ee

LASTE JAANITULI KUMNAS
16. JUUNI
KELL 13-17

PÄEVA JUHIB PIPI

Kohal on Ranna Rantsõ farmiloomade loomaad.
Saab ratsutada hobuse ja poniga.
Vankrisõit Voore Tallide hobustega.
Skyjumping, batuudid, pallimeri ja ronisein.
Tasuta meisterdamise töötoida suurtela ja väikestele.
Saab teha näomaalinguid.
Kohal erinevad toitlustajad, kes pakuvad head ja paremat.
Esinevad JJ-Street tantsukool.
Vääna Mõisakooli rahvatantsijad ja PartnerAkro.
ROHKEM INFOT FACEBOOKIS: KUMNA KULTUURIAIT

TOETAJAD JA KOOSTÖÖPARTNERID

Harku vald, Visit Harku, Knoobus, Bennett Grupp, Metsaküla Piim, Balsnack, Kadarbiku, REHVIPROFF, Harmet, Kumna Garaaz, Wihuri Agri, Kumna Mõis, Strantum, TRENSET, Kahromaa, Harjumaa Muuseum, TederReisid, Tabasalu Käsitöökamber, Rõigikaitse Rügiment, Politsei, Keila Päästekomando, Kumna Küla Selts, Harku Valla Lastekaitse Ühing, Lastekaitse Liit.

Projekt on rahastatud kohaliku omavalitsuse programmi vahenditest ja Eesi Kultuurikapitali poolt.

Laste Jaanituli

Harku valla
ÕPETAJATE INSPIRATSIOONIPÄEV
Kell 9-16
Tabasalu hariduslinnakus

Paneme üheskoos keha ja mõtte liikuma!

KONVERENTS
Külastesinejaks
Liikumislabori
juhataja Merike Kull

LIIKUMISRÖÖM IGALE ÕPETAJALE
LiikumISRöõmu
töötuba, et
mõttetööd
tasakaalustada

PRAKTILISED TÖÖTOD
Uued nipid ja
teadmised
kogenud
praktikutelt

Registreeri siin:

HARKU VALD

11. JUUNI 2024
Koolilõpufest

TABASALU KOOLI ÕUEALAL KELL 11:00-15:00
KLEPSUJAHT
PUDELIJAHT
GLITTER-JA
NÄOMAALINGUD 1€
MEISTERDAMINE
MINIGOLF
FOTOPEEGEL
KRIKET
BATUUT
GEELKULI MÄNG
AIRBRUSH TATTOO 1-3€
LAUATENNIS
SÖÖK 3-8€

TABASALU KOOLI AULAS KELL 18:00-20:00
FOTOPEEGEL | DJ LENNY LAVIDA | NOORTEBÄNDID | JJ STREET

TABASALU KOOLI AULAS KELL 20:00-22:30
DJ KLUBI
DJ LENNY LAVIDA
MARCARA
FOTOPEEGEL
MOKTEIL 2€
ONNELOOS

Alates kell 20:00 on pidu ainult 13+ noortele
LISAINFO: NOORTEKESKUSED.EE
SISSEPÄAS TASUTA!
Üritusel tasumine ainult sularahas!